

Kader voor het inspectieonderzoek 'huisonderwijs' in de gesloten Gemeenschapsinstellingen en in de gesloten Jeugdinstantie (fed)

1. Visie op kwaliteitsvol huisonderwijs in de gesloten instellingen voor minderjarigen

Aan jongeren die door de Jeugdrechtbank werden toevertrouwd aan een Gemeenschapsinstelling of een gesloten Jeugdinstantie (Federaal) wordt onderwijs verstrekt dat valt onder de noemer huisonderwijs. De instantie is verantwoordelijk voor het verstrekken van dit huisonderwijs.

De onderwijsinspectie beschouwt dit huisonderwijs als een volwaardig onderwijsalternatief waarbij het recht op onderwijs van de jongere niet in het gedrang mag komen.

Bij het beoordelen van het reeds verstrekte huisonderwijs hanteert de onderwijsinspectie een referentiekader dat gebaseerd is op de 4 criteria die de decreetgever heeft opgelegd en op enkele elementaire uitgangspunten ten aanzien van onderwijs.

2. Referentiekader

De decreetgever heeft de volgende criteria opgelegd voor het huisonderwijs:

- 1° het onderwijs is gericht op de ontplooiing van de volledige persoonlijkheid en de talenten van het kind,
- 2° het verstrekte onderwijs bereidt het kind voor op een actief leven als volwassene,
- 3° het onderwijs heeft eerbied voor de culturele waarden van het kind zelf en van de anderen,
- 4° het onderwijs bevordert het respect voor de grondrechten van de mens.

Voor de concretisering van de 4 criteria vormen de ontwikkelingsdoelen/eindtermen en de opsomming van verplichte leergebieden/vakken voor ons een maatschappelijk gelegitimeerd ijkpunt. De Vlaamse overheid heeft immers via ontwikkelingsdoelen en eindtermen een invulling gegeven aan wat zij als minimumdoelen beschouwt voor het onderwijs. Bij de beoordeling van de onderwijsdoelen (kennis en vaardigheden), gebruiken wij de ontwikkelingsdoelen en eindtermen als referentiekader.

Verder verwacht de onderwijsinspectie dat kennis en vaardigheden worden overgebracht op een geregelde en systematische wijze. Voor ons dient het onderwijs te leiden tot **meer** kennis en vaardigheden. Dit vereist de volgende randvoorwaarden:

- iemand die het onderwijs verstrekt
- het gebruik van geschikte leermiddelen
- het voorzien van voldoende onderwijstijd
- regelmatige evaluatie van de leervorderingen.

3. Methodologie van het controlebezoek

De controle op het huisonderwijs is in de eerste plaats een documentenonderzoek. De instelling zorgt ervoor dat alle documenten die kunnen aantonen dat het reeds verstrekte huisonderwijs (voorbijge jaar) voldoet, beschikbaar zijn voor de inspectie op het ogenblik van het controlebezoek.

De lesgevers/andere personeelsleden krijgen de kans het verstrekte huisonderwijs toe te lichten.

Het inspectieteam bezoekt leslokalen om kennis te nemen van de leermiddelen.

De onderwijsinspectie spreekt zich niet uit over de beoordeling tijdens het controlebezoek. De onderwijsinspectie kan niet de rol opnemen van begeleider of ondersteuner van het huisonderwijs.

Tijdens het controlebezoek zoekt de onderwijsinspectie een antwoord op de volgende 2 hoofdvragen en bijvragen:

1. Kunnen de nagestreefde onderwijsdoelen gelijkwaardig worden beschouwd aan (de doelen die moeten leiden tot het bereiken van) de Vlaamse ontwikkelingsdoelen, eindtermen (verplichte leergebieden/vakken)?
2. Heeft het onderwijs aantoonbaar geleid tot meer kennis en vaardigheden?
  - a. Werd het onderwijs afgestemd op de leerbehoefte van de jongere, gepland, gestructureerd?
  - b. Werden er geschikte leermiddelen gebruikt (voor het bereiken van de leerdoelen)?
  - c. Werd er voldoende tijd besteed aan het onderwijs?
  - d. Werd het bereiken van de leerdoelen regelmatig getoetst?

4. Beoordeling van de resultaten van het controlebezoek

Na het samenbrengen van de antwoorden op bovenvermelde vragen, start de beoordeling in teamverband. Bij het beoordelen van het verstrekte huisonderwijs, hanteert de onderwijsinspectie de volgende principes:

- A. Bij een positief antwoord op de vragen 1 en 2 voldoet het huisonderwijs.
- B. Bij een negatief antwoord op vraag 1, wordt afgewogen in welke mate de ongelijkwaardigheid een negatieve invloed heeft
  - o op de ontplooiing van de volledige persoonlijkheid en de talenten van de jongere
  - o op de voorbereiding van de jongere op een actief leven als volwassene,
  - o op het eerbiedigen van de culturele waarden van de jongere en van de anderen
  - o op het bevorderen van het respect voor de grondrechten van de mens.Indien dit het geval is, beschouwen we het huisonderwijs als onvoldoende (ongeacht de antwoorden op vraag 2).
Indien dit niet het geval is, evalueren we de situatie in combinatie met de andere antwoorden.
- C. Bij een negatief antwoord op vraag 2, worden de verschillende elementen uit de deelvragen afgewogen.

Bij het evalueren zal rekening worden gehouden met de specificiteit van de onderwijssituatie in de instelling. Zowel de leerlingenkenmerken (beginsituatie, conditie en motivatie om te leren) als de kenmerken van de leeromgeving/organisatie en de lesgevers spelen een rol bij het voorbereiden van de beoordeling van de kwaliteit van het verstrekte huisonderwijs.

In ieder geval vertrekt de onderwijsinspectie altijd vanuit de rechten - en meer bepaald het recht op onderwijs - van de jongere. Huisonderwijs dat deze rechten hypothekeert beschouwt de onderwijsinspectie als onvoldoende.

5. Betrouwbaarheid tussen de beoordeelaars

De onderwijsinspectie engageert zich om in vergelijkbare situaties tot dezelfde beoordelingen te komen.

6. Rapporteren over het huisonderwijs

De onderwijsinspectie rapporteert systematisch over dezelfde zaken en argumenteert vanuit dezelfde invalshoek.

7. Meldplicht

Wanneer inspecteurs tijdens een controlebezoek een schrijnende situatie vaststellen waarbij de algemene veiligheid/integriteit van de jongere in gevaar is, melden ze dit onmiddellijk aan de verantwoordelijke van de instelling.